

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคคลที่มีอยู่ในตนเองให้เจริญเต็มขีดความสามารถและนำศักยภาพนี้มาพัฒนาตนเองและสังคมให้เหมาะสม ผู้เรียนต้องได้รับการกระตุ้นและพัฒนาผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยที่สถานศึกษาควรได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและประยุกต์ความรู้มาใช้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดศักยภาพดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 26) ได้กำหนดให้กระบวนการคิดให้เป็นเรื่องที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพสูง เมื่อมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้น การมุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการคิดหรือการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนา ซึ่งกระบวนการคิดที่ได้วิเคราะห์ว่าเป็นลักษณะการคิดที่เป็นหัวใจของการคิดในระดับปฐมวัยศึกษาและระดับประถมศึกษาได้แก่ การคิดคล่อง การคิดหลากหลาย การคิดละเอียดลออและการคิดให้ชัดเจน เป็นคุณสมบัติเบื้องต้นที่นำไปใช้ในการคิดลักษณะอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น (ทิสนา แคมมณีและคณะ, 2540 อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 13)

ลักษณะการคิดที่สำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับคำนิยามของความคิดสร้างสรรค์ในเชิงความคิดสร้างสรรค์ในบุคคล ที่เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม (Originality) เป็นผู้คิดคล่องแคล่ว (Frequency) มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และให้รายละเอียดในความคิดนั้นได้ (Elaboration) (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ, 2541, หน้า 2) คุณสมบัติของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงดังกล่าวจะทำให้สามารถนำพลังสร้างสรรค์มาใช้ประโยชน์กับสังคม ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ (2541, หน้า 25) ได้กล่าวถึง พลังสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์กับสังคมไทยในขณะนี้เพียงร้อยละ 20 เท่านั้นและการแข่งขันในโลกของศตวรรษที่ 21 ประเทศชาติจะอยู่รอดได้ ต้องมีบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงพัฒนา ซึ่งจะกำหนดเลือกการดำเนินชีวิตตนเองให้มีคุณค่า คุณภาพ มองอะไรเป็นองค์รวมและทำงานเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ

ความคิดสร้างสรรค์ในตัวบุคคล สามารถพัฒนาได้และมีส่วนสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้โดยเฉพาะผู้เรียนที่ต้องได้รับการกระตุ้นอย่างถูกวิธี มีปริมาณที่เหมาะสมและต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์การสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นการสอนให้เด็กรู้จักคิดแสดงความรู้สึก และแสดงออกในวิถีทางที่สร้างสรรค์ซึ่ง Torrance & Myers (อ้างใน ณัฐธากร ธนอมตน์, 2537, หน้า 12) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กคิดจากการตั้งคำถามของครูหลาย ๆ อย่างและหลาย ๆ วิธี เพื่อฝึกการเปลี่ยนเจตคติเก่า ๆ มาใช้ความคิดและความสามารถเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ William (อ้างในอารี พันธุ์ณี, 2537, หน้า 163) ที่ได้เน้นถึงพฤติกรรม การสอนของครู เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ต้องใช้กลวิธีในการสอนที่เหมาะสม หนึ่งในกลวิธี การสอนคือ การใช้คำถามช่วยและกระตุ้นให้ตอบ (Provocation questions) ที่คำถามเป็นแบบปลาย เปิดและเร้าความรู้สึกให้ชวนคิดค้นคว้า เพื่อให้ได้ความหมายที่ลึกซึ้ง สมบูรณ์ที่สุด คำตอบมีมากกว่าหนึ่งข้อและส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าตอบเพื่อให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

Torrance (1964, p.47) ได้กล่าวถึง การกำหนดหลักส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครู และพ่อแม่ว่า ต้องยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามแปลก ๆ ของเด็ก ไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็ก เกี่ยวกับปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่ต้องกระตุ้นให้ได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดาโดยใช้ พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็ก นอกจากนี้ สมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ (2541, หน้า 65) ได้กล่าวถึง เจตคติของครูต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นักเรียนไว้ว่า ครูควรใช้การ ตั้งคำถามที่แปลก ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มองเห็นและคิดในแง่มุมต่าง ๆ ที่แปลกออกไปใน การเรียนการสอนครูจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะใช้คำถามหรือคำพูดที่กระตุ้นให้เด็ก เกิดความต้องการที่จะตอบสนองและแสดงออกต่อกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Norris (1966, p.126) ที่กล่าวถึง ลักษณะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่มักจะมีคำถามอยู่ในใจและไวต่อปัญหา มีความ มุ่งมั่นจะไม่ปล่อยให้ปัญหาผ่านไป จะไม่ยอมรับหลักการ โดยง่าย หากไม่ตั้งคำถามหรือขจัดความ สงสัยนั้นก่อน และ Getzel แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก (as cited in Norris, 1966, p.126) ได้ศึกษา เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีคุณภาพของความคิดและสติปัญญาสูง มักจะพยายามค้นหาคำตอบจากข้อคำถามต่าง ๆ การใช้ข้อคิดจากครูผู้สอนหรือจากหนังสือ เพื่อ นำไปสู่การค้นคว้าของตนเองและภูมิใจที่ได้ค้นหาคำตอบที่ต่าง ๆ ไปในแง่มุมอื่น ๆ ดังนั้นการใช้ คำถามเป็นวิธีการสำคัญอย่างยิ่งในการสอน พฤติกรรมการใช้คำถามของครูจะทำให้ให้นักเรียนได้ฝึก กระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล

กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาที่เช่นกัน ครูสามารถใช้คำถามร่วมในกิจกรรมเพื่อกระตุ้น กระบวนการคิดในสมรรถภาพทางภาษาได้อย่างหลากหลาย โดยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยอยู่ในกลุ่มทักษะที่ถือว่าเป็น เครื่องมือการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งทางด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนควรแกว้ย และใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่านและใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ได้ (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 7) คุณลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้นั้น ครูผู้สอนภาษาไทยเป็นผู้ที่มี

ความสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษา และได้ใช้ภาษาแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง (สุจิต เพียรชอบ, 2539, หน้า 10) แต่ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของกรมวิชาการ (2538, หน้า 92 - 94) พบว่าปัญหาการสอนที่ครูมีการค้นคว้า น้อย ปัญหาเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับทักษะทางภาษาแต่ละทักษะ ขาดการเน้นกระบวนการ เพื่อที่จะโน้มน้าวให้ผู้เรียนสนใจเรียน เทคนิคการใช้คำถามร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ภาษา จึงเป็นเทคนิคการสอนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมความสนใจของผู้เรียนเพิ่มขึ้น เพราะข้อคำถามจะปลูกเร้าอารมณ์ให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ อยู่ในสภาพการตื่นกับการใฝ่รู้เพื่อนำคำตอบมาตอบคำถามให้ได้ นั่นเอง (ชาติรี ตำราญ, 2542, หน้า 57) ดังนั้นการถามจึงเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ควรได้ฝึกให้มีความชำนาญทั้งการตั้งคำถามและกลวิธีการสอน การเลือกคำถามที่เร้าให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอย่างเหมาะสม จะช่วยชี้นำให้เกิดลักษณะการคิดหลาย ๆ อย่างขึ้นได้ ทั้งร่วมกับวิธีการที่ดี จะช่วยให้ได้พัฒนาการคิดด้วยการขยายแนวคิดและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเองในโอกาสต่อไปด้วย

วิธีการใช้คำถามเพื่อเร้าความคิด ให้แสดงออกในด้านคุณลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ให้นักเรียนนั้น Sidney J. Parnes (อ้างใน สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ 2541, หน้า 95) ได้เสนอวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนคิดหลายทางโดยการตั้งคำถาม 9 แบบคือ การตั้งคำถามให้คิดปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแนวคิดอย่างมีระบบ โดยการเปลี่ยนแนวประโยชน์ใช้สอย การปรับปรุงแนวคิด การเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบความคิดบางส่วน การขยายตัวในการคิด การแทนที่ การจัดระบบใหม่ การเปลี่ยน ทิศทางและการรวมความคิดเข้าด้วยกัน วิธีดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดที่จำเป็นต่อความคิดสร้างสรรค์ คือ การคิดคล่อง คิดแบบอนกนัย การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่มและการให้รายละเอียดความคิด การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยคำถามที่เร้าหรือกระตุ้นให้เกิดทักษะการคิด ครูสามารถนำเทคนิคดังกล่าวเข้าไปประกอบกับการพัฒนาทักษะหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยผ่านสื่อ เนื้อหา กระบวนการวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

เทคนิคการใช้คำถามที่เร้าความคิดตามวิธีการของ Parnes ในกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเป็นการนำเทคนิคมาประกอบการพัฒนากิจกรรมในการเรียนวิชาภาษาไทย ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ทางภาษา เพราะวิธีการถามทั้ง 9 รูปแบบจะเป็นการระดมสมองเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้ได้คิดจินตนาการ แปลกใหม่ ต่างจากเดิมหรือจากสิ่งที่เรียนรู้อยู่นั้น ออกมาในเชิงทักษะการรับ ส่งทางภาษาหรือการบูรณาการทักษะสัมพันธ์ทั้งสี่ คือ การฟัง พูด อ่านและเขียน ได้ตามความเข้าใจอย่างอิสระ แล้วถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดนั้น ๆ ออกมาด้วยผลงานทางภาษาที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ การคิดที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ทางภาษานั้นอาจเป็นวลี ข้อความหรือเรื่องราวที่มีความแปลกใหม่ สามารถคิดได้หลายแง่มุมและนำมาซึ่งคำตอบหลาย ๆ ทาง (โสภณธรรมรงค์ฤทธิ์, 2528, หน้า 35) ลักษณะของแนวคิดสร้างสรรค์ทางภาษานี้ จะทำให้ ผู้เรียนเกิด

ความพึงพอใจที่ได้ค้นพบคำตอบจากการถามของครู หรือจากสิ่งที่ได้ถามได้ตอบกันเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาจจะนำเอากลมเพลง นิทานหรือสื่อต่าง ๆ มาประกอบรวมในกิจกรรม แล้วใช้คำถามกระตุ้นความคิด จะช่วยดึงความสนใจและสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในสนุกสนาน ทันสมัยและน่าสนใจยิ่งขึ้น

ดังข้อสังเกตของกุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2538) และ กาญจนา อยู่พลายวงษ์ (2535) ที่ได้พบว่าการใช้ กิจกรรมที่มีเกมการเล่นและเพลงแทรกอยู่ในการเรียนการสอนภาษา จะทำให้ได้ผ่อนคลายความตึงเครียดและเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

จากการศึกษาวิจัยของ Torrance , Colvin & Myer , Simson & Wilt (อ้างใน อารี พันธุ์ณี, 2537, หน้า 57) ที่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษาพบว่า จะเริ่มลดลงอย่างเห็นได้ชัดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมความเกรงกลัวถูกระเบียบบังคับที่เข้ม และการปรับตัวเข้ากับเพื่อน และการศึกษาวิจัยของกรมการฝึกหัดครู และ สุมาลี กาญจนชาติ (อ้างในกรมวิชาการ, 2535, หน้า 19) ก็พบเช่นกันว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านความคิดริเริ่มที่เป็นหัวใจสำคัญของความคิดสร้างสรรค์เริ่มลดลง และค่อนข้างจะคงที่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แล้วจะเพิ่มสูงขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการใช้คำถามตามแนวทางของ Parnes ในกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวคิดในการค้นหาคำตอบได้

หลากหลายว่า จะสามารถช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่มได้หรือไม่ นอกจากนี้ที่กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาดังกล่าวได้ส่งเสริมความรู้ความสามารถในเชิงพุทธิพิสัยแล้ว ควรได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้เรียนที่เป็นด้านจิตพิสัยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร โดยที่ผู้วิจัยจะนำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาที่มีการใช้รูปแบบคำถามเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หากได้รับการส่งเสริม ฝึกฝนปฏิบัติที่ต่อเนื่อง ก็จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยอย่างเต็มที่ ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้คำถามในหลายรูปแบบ โดยเฉพาะมีส่วนร่วมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นแนวทางในการเลือกใช้คำถามให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์หลังการใช้คำถามในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปงสนุก อำเภอปัว จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 53 คน
2. ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตคำถามในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ 9 ประการ โดยปรับปรุง มาจากแนวคิดของเทคนิค Parnes Checklist และคำถามของ Parnes มีดังต่อไปนี้

1. คำถามที่มีการเปลี่ยนแปลงแนวประโยชน์ใช้สอยของแนวคิด
2. คำถามที่ให้มีการปรับปรุงแนวคิด
3. คำถามที่ให้มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิด
4. คำถามที่ทำให้มีการขยายตัวของแนวคิด
5. คำถามที่ทำให้เกิดการหดตัวของแนวคิด
6. คำถามที่ให้มีการนำสิ่งอื่นมาแทนที่แนวคิดนั้น
7. คำถามที่ให้เกิดการจัดระบบแนวคิดใหม่
8. คำถามที่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางจากแนวคิดเดิม
9. คำถามที่มีการรวมแนวคิดหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน

คำถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ภาษา โดยมีกิจกรรมการฟัง พูด อ่านและเขียนผสมผสานกันในแต่ละกิจกรรม

3. เวลาที่ใช้ในการวิจัย ใช้เวลา 29.5 ชั่วโมง จำนวน 17 แผนการสอน
4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาโดยใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาที่ใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การใช้คำถามในกิจกรรมการเรียนรู้ภาษา หมายถึง วิธีการใช้คำถามของครูที่มีหลากหลายรูปแบบ ในการกระตุ้นให้คิด ด้วยการเปลี่ยนแปลงแนวประโยชน์ใช้สอย ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบางส่วน ขยายตัว แทนที่ จักระบบใหม่ เปลี่ยนทิศทาง และความคิดหลายอย่างเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนใช้ภาษาไทยได้อย่างสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะสัมพันธ์ทางภาษาทั้ง 4 คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ได้แปลกใหม่ ในหลากหลายแง่มุมและวิธีการยิ่งขึ้น

พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการที่ได้จากการทำแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา หลังการทดลองที่เพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ก่อนการทดลอง ในด้านความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม

ความคิดคล่อง หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบให้ได้จำนวนมากและอย่างรวดเร็ว มีปริมาณตอบสนองได้มาก ในเวลาจำกัด

ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถคิดได้หลายรูปแบบ หลายลักษณะ หรือประเภทที่หลากหลายแตกต่างกันและจัดหมวดหมู่การคิด

ความคิดริเริ่ม หมายถึง ความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่ไปจากบุคคลอื่น และแตกต่างไปจากความคิดธรรมดา

ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นด้วยของนักเรียนต่อความเหมาะสมและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ในด้านบรรยากาศการเรียนสอน กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาและการวัดและประเมินผล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้แนวทางให้ครูนำการใช้คำถาม ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เกิดแนวคิดในการหาคำตอบตามคุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวิชาอื่น ๆ รวมทั้งค้นคว้าหาวิธีการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อไป
2. ได้แนวทางให้ผู้วิจัยท่านอื่นได้ศึกษาค้นคว้า รูปแบบการสอนด้วยการใช้คำถาม ในกิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ และมีคำถามหลาย ๆ รูปแบบได้กว้างขวางมากขึ้น